

001	06	16	26	36	46	56	66	76	86	96	0
001	06	16	26	36	46	56	66	76	86	96	0

UUTISET

Emme voi tulla kuin käki ja potkia muita pois. **PROJEKTIPÄÄLLIKKÖ ILPO MÄKINEN, DRAGON MINING**

Kultakaivoshanke jakaa kuusamolaiset

Kiistely Juomasuon kaivoshankkeen hyödyistä ja haitoista jatkuu.

.....

KUUSAMO (MT)

Siinä se nyt on. Suuria risti-riitoja herättävä Juomasuon koelouhintamonttu on peittynyt lumeen.

Kuusamossa keskustellaan, sopivatko Rukatunturin matkailu ja muut elinkeinot, läheiset kansallispuistot ja kultakaivos-hanke samalle tontille.

Australialaisomisteisen Dragon Mining -yhtiön suomalainen tytäryhtiö Dragon Mining Oy on tutkinut Juomasuon, Hangaslammen, Pohjasvaaran, Meurastuksenahon ja Sivakkaharjun esiintymiä. Niissä on kullan lisäksi muun muassa kobolttia ja uraania.

Dragon Mining on jättänyt Pohjois-Pohjanmaan elykeskukselle ympäristövaikutusten arviointiselostuksen. Kuusamon kaupunginvaltuusto ilmaisi viime maanantain kokouksessaan tyytymättömyytensä siihen.

”Keskustelu kävi siitä, onko lausunto erittäin kriittinen vai kriittinen, nyt se on kenties siinä välillä”, sanoo Kuusamon kaupunginjohtaja **Timo Halonen**.

Muita lausuntoja yva-selostukseen odotetaan 10. maaliskuuta mennessä.

Kultaa ja kobolttia

Projektipäällikkö **Ilpo Mäkinen** mukaan paikallisen yhteisön tuen saaminen hankkeelle on tärkeää. Hän ymmärtää muiden elinkeinonharjoittajien huolen. ”Emme voi tulla kuin käki ja potkia muita pois.”

Mäkinen pitää yhden miehen toimitusta Kuusamossa.

Mäkinen mukaan kaivos monipuolistaisi Kuusamon elinkeinorakennetta. Kaivos toisi suoraan sata uutta teollisuustyöpaikkaa.

Kulta tulee olemaan kaivoksen päätuote. Toinen voisi olla erikoistuksiin käytettävä koboltti, jonka mahdollista rikastamista selvitetään.

Mäkinen mukaan tavoitteena on pitää kaivos toiminnassa vähintään vuosikymmenen ajan.

Vuonna 2012 Kuusamon väkiluku laski yli 200 hengellä. Vaikka kaikki uudet työpaikat eivät tulisi kuusamolaisille, ne voisivat hyödyttää kaupungin

Kuusamon kultakaivoshankeen viiden esiintymän kultamineraalivarantoarvio on 3,4 miljoonaa tonnia. Kultamalmia louhittaisiin kalliolta 0,3-0,5 miljoonaa tonnia vuodessa. Juomasuon esiintymä on selvästi suurin. Koelouhintamontun louhi 90-luvulla Outokumpu. Ilpo Mäkinen mukaan kullen riittäminen nousussa viime vuoden laskun jälkeen.

muita elinkeinoja.

Kaupungista löytyy niitäkin, joita jako kaivoksen puolustajiin ja vastustajiin kyllästyttää.

Kiinnostaa kaivosyhtiöitä Juomasuon kaivoshanke on tietyllä tapaa päänavaaja. Kuusamossa ei ole muita kaivoksia, mutta esiintymiä on.

Kulta- ja monimetalliesiintymistä suurin osa löytyi jo 1980-luvulla Geologian tutkimuskeskuksen tutkimuksissa. ”Puoli Kuusamoa on käytännössä vallattu”, Halonen sanoo.

Dragon Mining osti kultakaivostoiminnan ja kultaesiiintymät vuonna 2003 kaivostoiminnasta luopuneelta Outokummulta.

Yhtiö on keskittynyt malminetsinnässä ns. Käylän muodos-

tumaan, 20 kilometrin pituiseen alueeseen, joka on osa Kuusamon vihreäkivivyöhykettä. Se aikoo jatkaa malminetsintää Kuusamossa.

Pari kilometriä kylään

Lopullinen ratkaisu kaivosasiaan tulee kaavassa. Yleiskaavatyössä linjataan, onko kaivostoiminta Kuusamossa käytännössä mahdollista.

Elinkeinojen yhteensovittaminen on Halosen mukaan ”aika hankalaa”. Kaivos tulee lähelle.

Pohjoinen louhinta-alue tulisi 2–3 kilometrin päähän Käylän ja Säkkilän kyläkeskuksista. Rukan matkailukeskukseen on matkaa 13 kilometriä. Kaivos näkyisi Rukan huipulta etäisesti.

”Kitkajokea, joka laskee tumaan, 20 kilometrin pituiseen alueeseen, joka on osa Kuusamon vihreäkivivyöhykettä. Se aikoo jatkaa malminetsintää Kuusamossa.

kansallispuistoon, käytetään koskenlaskuun. Joki menee kilometrin päässä kaivosalueesta”, Halonen sanoo.

Eteläinen louhinta-alue tulee vielä lähemmäs matkailua. Sivakkaharju on 3–4 kilometrin päässä Rukan matkailukylästä, ja nähtävissä länsirinteiltä.

”Etäisyys on ongelma. Tässä käydään keskustelua siitä, mikä on suojavyöhyke.”

Mäkinen mukaan kaivos tulisi suurimmaksi osaksi maan alle. Pohjoinen louhinta-alue on tärkein. ”Hanke voi toteutua ilman eteläistä louhinta-aluetta.”

”Pöly viljelysmaille”

Yrittäjän, Pro Kuusamo -yhdistyksen varapuheenjohtajan **Jokke Kämäräisen** mukaan

kaivoksen vaikutukset ulottuvat matkailun lisäksi maatalouden, metsätalouden, poronhoidon ja kalastuksen toiminta-alueille.

”Pöly laskeutuu suoraan laidunmaille ja viljelysmaille. Metsätaloudessa pöly vaikuttaa neulasiin isolla alalla. Vaikutus ei rajoitu vain kaivoksen tonttiin. Puhutaan pölylaskeutumasta yli viiden kilometrin säteellä.”

Mäkinen mukaan kaivos poistaisi 300 hehtaarin maan metsäteollisuuden metsää käytössä. Entä pölyvaikutukset? Niitä on selvitelty yvassa toiminnassa olevien kaivosten mittaustulosten perusteella.

Mineraaliainesperäisen pölyn suuren tiheyden vuoksi sen ei ole arvioitu kulkeutuvan 200–300

metriä kauemmas avolouhoksesta ja murskaamosta. Maan-alaiseen louhintaan siirtyminen vähentää pölyvaikutuksia entestään.

MTK-Kuusamo ei ole ottanut kantaa kaivoksesta puoleen eikä toiseen. Puheenjohtaja **Oiva Pitkänen** kertoo, että yhdistys haluaa laittaa pellot ja neulaset seurantaan, jos kaivos käynnistyy.

Uraani pelottaa

Kämäräisen mukaan kaivoksen vaikutuspiirissä on myös tuhansia mökkejä, kouluja ja viisi maaseutukylää.

Kuusamolaiset, lomailijat ja mökin omistajat perustivat Pro Kuusamo -yhdistyksen säilyttämään kaupungin luonto- ja

(A) Pohjoisen louhinta-alueen ja lähisuutuksen välinen matka 2 km
(B) Eteläisen louhinta-alueen ja Rukatunturin välinen matka 5 km
(C) Pohjoisen louhinta-alueen ja Rukatunturin välinen matka 13 km

matkailukuntana. Nyt jäseniä on noin tuhat.

Myös uraani herättää Kämäräisen mukaan kysymyksiä. Siihen liittyy paljon pelkoja.

Kansalaisadressi ”Ei uraani-kaivostoimintaa Kuusamoon” on kerännyt *adressit.com*-sivustolla yli 5 600 nimeä.

Uraania ei ole tarkoitus ottaa talteen. Mäkinen mukaan uraania käsiteltäisiin Juomasuolla haitta-aineena, mikä tuo yhtiölle merkittävän kustannuksen.

”Hyödyt tappiolla”

Mitä kaupunginjohtaja Halonen itse ajattelee? ”Kaivos ei ole tämän päivän teknologialla tässä tilanteessa kannattava.”

”Kun otetaan näköpiirissä olevat hyödyt ja verrataan haittoihin muille elinkeinoille, hyödyt jäävät pienemmäksi kuin haitat.”

PAULA LIESMÄKI

KÄSITTEITÄ

Varaus, valtaus ja kaivoslupa

Varaus antaa yhtiölle kahdeksi vuodeksi etuoikeuden hakea malminetsintälupaa. Se ei oikeuta etsimään malmeja.

Valtaus tarkoittaa aluetta, joka on varattu kaivostutkimukseen ja selvitykseen. Se on vanhan kaivoslain käsite.

Malminetsintälupaa käytetään uudessa laissa. Luvalla voidaan tehdä alueellisesti rajattuja tutkimuksia, tyypillisesti kairauksia.

Kaivoslupaa kutsuttiin vanhassa laissa kaivospiirin

määräämiseksi. Kaivospiiri tarkoittaa varsinaista kaivostoimintaa varten varattua aluetta.

Kaivosluvan hakemiseen liittyy ympäristövaikutusten arviointi. Vanhassa laissa kaivospiiriä voitiin hakea esiintymän turvaamiseksi, vaikka ympäristövaikutusten arviointia ei ollut tehty. Uuden lain mukaan viranomaisen pitää saada yva-selostus ennen kuin hän voi myöntää lupia.

Malminetsintä Suomessa vähenee, kaivosten määrä polkee paikallaan

”Pohja on ehkä saavutettu”, sanoo kaivosalan etua ajavan Kaivannaisteollisuus ry:n toiminnanjohtaja **Pekka Suomela** alan tämän vuoden näkymistä. Toimivien kaivosten määrä polkee Suomessa paikallaan. Uusia investointeja ei ole tehty. Meneillään on muutama laajennus.

Suomessa toimi vuonna 2012 yhteensä 50 kaivoslain alaista kaivosta ja louhosta. Viime vuosi ei tuonut oleellisia muutoksia. Talouden taantuma on painanut raaka-aineiden kysyntää ja hintoja.

Kullan hinta laski viime vuonna viidenneksen. Suomen mukaan kultakaivoshankkeet Kittilän isoa kaivosta lukuunottamatta ovat kohdanneet talousvaikeuksia. Perusmetalleja louhivat vanhat kaivokset ja uudetkin, joilla on kuparia tuotevalikoimassa, ovat pärjänneet kohtuullisesti.

Nikkelin hinta puolestaan on pudonnut dramaattisesti. Talvi-vaaran kaivosyhtiön ongelmat tunnetaan.

Suhdanteet heiluttavat

Suomelan mukaan uusia, isoja kaivosinvestointeja saadaan, kun noususuhdanne vetää raaka-aineiden hinnat edes jonkinlaiseen nousuun.

Esimerkiksi Kolarissa valmistellaan isoa Hannukaisen rautakaivoshanketta. Sotkamossa Sotkamo Silver hakee osakeannilla lisärahoitusta hopeakaivoshankkeelle. Taivalkoskella rahoitusta etsii Mustavaaran kaivoshanke.

Suurin ongelma on Suomen mukaan rahoituksen saaminen. ”Kaivosinvestointeja, joissa tarvitaan rahoituslaitoksen tai sijoittajien rahoitusta, on erittäin vaikea saada menemään läpi tällä hetkellä.”

Suomen 50 kaivoksesta metallimalmikaivoksia on 12.

Kaivospiirin muutokset 2013 ja 2014

Uusia kaivospiirejä

- Kuotko, Kittilä
- Mustavaara, Taivalkoski, Posio
- Hietaharju, Suomussalmi
- Maailmankorpi, Paltamo
- Koivu, Kokkola, Halsua, Toholampi
- Kopsa, Haapajärvi
- Teerisuo, Lapinlahti
- Kuivisto, Ilomantsi
- Kuittila, Ilomantsi
- Muurinsuo, Ilomantsi
- Hautalampi, Outokumpu
- Valkeisenranta, Leppävirta
- Mörönmuori, Savonlinna
- Longanlampi, Mäntyharju
- Kalkkisiilta Salo, Kiskon kylä

Laajennuksia

- Suurikuusikko, Kittilä
- Pahta, Sodankylä, Sattanen
- Kivikangas, Suomussalmi
- Pihlajavaara, Puolanka
- Pampalo, Ilomantsi
- Horsma, Polvijärvi
- Siivikkala, Huittinen
- Sälpä, Kemiönsaari

Jatkoajoja

- Kutuvuoma, Kittilä
- Sompuoja, Keminmaa
- Portti, Suomussalmi
- Reki, Muhos, Oulu
- Mieslahti, Paltamo
- Pitkäperä, Paltamo
- Tyynelä, Kajaani
- Jormua, Kajaani
- Korpiäivi, Nurnes
- Kangas, Parikkala

Lisäksi isoja teollisuusmineraalikaivoksia on parikymmentä. Loput kaivokset ovat pieniä.

”On tyyppillistä, että teollisuusmineraalit eivät notkahda yhtä pahasti kuin metallimalmikaivokset. Ne ovat perustuo-

tantoa, jotka jauhavat omassa tahdissaan”, Suomela kertoo.

Malminetsintä hiljentynyt Malminetsintä Suomessa vähenee. Etsintälupia on haettu aiempaa vähemmän. Vuonna

2012 haettiin noin 230 malminetsintälupaa, 2013 enää 130. Osa näistä oli jatkoaikahakemuksia jo myönnetyille valtauksille.

”Nyt näyttää, että tahti hiljenee edelleen, mutta on vaikea ennustaa, mitä vuosi tuo tulles-

Toimivat kaivokset 2012

Metallimalmit

- Suurikuusikko, Kittilä
- Pahtavaara, Sodankylä
- Keivtsa, Sodankylä
- Kemi, Keminmaa
- Laiva, Raah
- Hitura, Nivala
- Pyhäsalmi, Pyhäjärvi
- Talvivaara, Sotkamo, Kajaani
- Pampalo, Ilomantsi
- Kylälahti, Polvijärvi
- Orivesi, Orivesi
- Jokisivu, Huittinen

Karbonaattikivet

- Rantamaa, Tornio
- Kalkkimaa, Tornio
- Reetinniemi, Paltamo
- Matara, Juuka
- Ryytimaa, Vimpeli
- Vesterbacka, Vimpeli
- Ankele, Pieksämäki
- Siikainen, Siikainen
- Ruokojärvi, Savonlinna
- Siivikkala, Huittinen
- Putkinotko, Huittinen
- Matkusjoki, Huittinen
- Ihalainen, Lappeenranta
- Limberg-Skräbböle, Parainen
- Hyypijämäki, Salo
- Mustio, Raasepori
- Tytyni, Lohja
- Kalkkiranata, Sipoo

Muut teollisuusmineraalit

- Ristimaa, Tornio
- Uutela, Sotkamo
- Punasuo, Sotkamo
- Joutsenenlampi, Lapinlahti
- Kinahmi, Siilinjärvi, Kuopio
- Siilinjärvi, Siilinjärvi
- Horsmanaho, Polvijärvi

saan”, sanoo ylitarkastaja **Heikki Puhakka** turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesista.

Käsittelyajat ovat olleet varsin pitkät. Puhakan mukaan parempaan suuntaan mennään.

Viime vuoden lopussa mal-

minetsintälupahakemuksia oli vireillä 303. Vanhan kaivoslain mukaisia valtaushakemuksia oli vireillä 179.

Uusi kaivoslaki astui voimaan kesällä 2011. Nyt käsitteitä valtaus ja malminetsintälupa käyte-

tään rinnakkain. Uudessa laissa kaivospiirimääräyksiä kutsutaan kaivosluviksi.

Korvaukset jumissa

Ylitarkastaja, kaivosasiantuntija **Ossi Leinonen** Tukesista kertoo,

että kaivospiirimääräyksiä on jonnossa reilu kymmenen.

Kaivoslupahakemusten määrä on Leinosen mukaan pysynyt kymmenen kieppieillä. Suurin osa on vanhan kaivosalueen muutoksia tai jatkoaikahakemuksia.

Pekka Suomelan mukaan kaivosluvut käsitellään ripeään tahtiin.

”Kaivosteollisuuden näkökulmasta kaivosluvitus on edennyt hyvin. Malminetsintäpuolella tilanne ei meidän mielestä ole vielääkään kunnossa.”

Maanomistajilta jää siksi saamatta useita miljoonia euroja, Suomela sanoo. ”Kun iso määrä hakemuksia on vireillä ja Tukes ei pysty myöntämään lupia, maanomistajat eivät saa hehtaarikorvauksia.”

Suomelan mukaan korvaukset ovat kohtuullisen hyvää tasoa, ainakin verrattuna huonosti tuotavaan metsämaahan. Tiepohjan parannukset ja muut vahingot menevät malminetsintäyhtiön piikkiin.

Teollisuuslupa helpottaisi

Kaivoksen perustamiseen vaadittavien lupien vyhyti on melkoinen.

Kaivosteollisuuden toiveissa siintää teollisuuslupavirasto, joka käsittelee kaikki sektorin luvat. Suomella veikkaa, että seuraavassa hallitusohjelmassa pohdiskellaan, onko Suomella varaa nykyiseen hallintorakenteeseen.

Suomelan mukaan on ongelmallista kaivosyhtiön, kunnan, asukkaan ja maanomistajan kannalta, että menossa voi olla yhtä aikaa monta eri prosessia ja kuulemisvaihetta. Se vaatii tarkkaavaisuutta.

”Nykyisen pirstoutuneen lainsäädännön ongelma on, että lippua ja lappua kulkee kuntaan, maanomistajalle ja asukkaille aika useasti.”

PAULA LIESMÄKI